

ZPRÁVY KVM

(ZPRÁVY SLUKO)

Olomouc

VYDÁVÁ

KRAJSKÉ VLASTIVĚDNÉ MUSEUM V OLOMOUCI

Duben 1956.

Číslo 59.

KRAJSKÝ AKTIV MUSEJNÍCH PRACOVNÍKŮ V OLOMOUCI

Dne 26. dubna t. r. konal se v Olomouci krajský aktiv musejních pracovníků, jehož hlavním úkolem bylo prodiskutovat these hlavních referátů pro červencový musejní sjezd v Opavě. Této diskusi, jako dnes každému jinému projednávání hospodářských i kulturně politických otázek, velmi prospěly výsledky XX. sjezdu KSSS, jimiž jsme se zabývali i na desetiminutovkách i na školení. XX. sjezd i nám musejníkům ukázal v mnohém cestu kupředu. Proto se jím také zabýval ve svém úvodním projevu krajský inspektor s. Oldřich Z e m a n, který zvláště ukázal, jak se nám po XX. sjezdu KSSS rodí nová kvalita práce. Nám v naší práci musí jít především o domyšlení a pomoc v uskutečňování kulturní revoluce, již právě my v museích můžeme vydatně pomáhat svými specifickými prostředky, které nemá žádná jiná instituce. S tím souvisí i otázky správné musejní interpretace a presentace úlohy lidu a vynikajících osobností, ale i zabránění nesprávnému chápání a vulgarisaci této otázky v musejních expozicích. V této souvislosti je třeba si hluboce promyslet i podstatu nář. kultury a kulturního dědictví a jejich souvislost s proletářským internacionalismem. Museum musí učit lid svými prostředky rozumět národní hrdosti i socialistickému bratrství, musí učit lidi chápat pravdu i krásu a učit je vyhledávat a po nich toužit a tak pomáhat šířit novou, socialistickou morálku tím, že nic nebude zamlčovat, ale bude věci pravdivě vykládat s hlediska marxistické filosofie.

Otázky zde nahozené probíral podrobně dr J. K a n y z a ve výkladu „Úloha lidu a osobnosti v dějinách“ a při tom upozornil, jak je toho třeba využívat v expozicích. Po diskusi o obou těchto referátech následoval rozbor opavských thesů, který podali s. E. F u h r m a n z OVM v Šumperku (*O přípravě expozic*), V. B u r i a n z KVM v Olomouci (*Konservace a příprava musejního materiálu pro expozice*), dr Jos. S k u t i l z KVM v Olomouci (*Osvětové poslání vlastivědných museí*) a Vil. K r m n í č e k z OVM v Jeseníku (*Příležitostné výstavy*).

Bohatá diskuse k dopoledním i odpoledním referátům (celkem 19 diskusních příspěvků) byla na závěr shrnuta do této resoluce, jež byla odeslána Svazu českých museí v Praze:

„Musejní pracovníci kraje Olomouckého, shromáždění na svém čtvrtletním aktivu dne 26. dubna 1956 v Olomouci, projednali po úvodních referátech krajského inspektora s. Oldřicha Z e m a n a: „Význam XX. sjezdu KSSS pro musejní práci“ a dr Jar. K a n y z y „O úloze lidu a osobnosti v dějinách“, opavské these a došli k tomuto názoru:

Je naprosto správné, že se opavský sjezd zaměří především na otázku budování expozic vlastivědných museí. K tomu však je třeba:

1. Prohloubit obsahově i methodicky na základě nových poznatků, vyplývajících z XX. sjezdu KSSS základní referát (*O přípravě expozic*) a projednat jej v souvislosti s referátem čtvrtým (*Příležitostné výstavy*).

2. Probírání otázek preparace a konservace bez praktických návodů v tak velkém shromáždění, jako je celostátní sjezd, by nebylo účelné. Protože však je to úsek velmi důležitý, doporučujeme Svazu museí, aby projednal s musejním odborem ministerstva kultury řádné školení krajských preparátorů a konservátorů. V Krajských museích pak nechtě jsou zřízeny preparátorské a konservátorské dílny pro základní školení pracovníků okresních vlastivědných museí. Náročnější práce je třeba provádět v krajských museích. Práce pak zvláště choulostivé v celostátních ústavech.

3. Otázku osvětového využití musejních expozic a výstav je třeba v tomto období musejní práce v první musejní pětiletce probírat v souvislosti a ve vztahu k budování expozic.

4. Je třeba stanovit základní zásady při budování jednotné sítě museí a vycházet z požadavku, že pro ozdravení našeho musejnictví je třeba řádně vybudovat především Krajská vlastivědná musea jako regionální vědecké ústavy a jako krajská dokumentační a metodická střediska pro musejní práci v krajích a v souvislosti s tím projednat otázky regionální vědecké práce a systemisace v krajských museích, neboť honorování práce vědeckých pracovníků v krajských museích je v hrubém nepoměru k honorování práce na jiných vědeckých pracovištích a ve státních museích, pracujících na stejných úkolech.

5. Po připomínkách k navrhovaným referátům pro opavský sjezd musejní rada Svazu českých museí projedná jejich výsledky z tisku i z krajských musejních aktivů a pověří vypracováním základních referátů schopné pracovníky a určí i vedoucí pracovníky kroužků, kterým budou dány všechny prodiskutované materiály a připomínky k nim, aby tito ovládali celkovou problematiku a neutopili se při řízení kroužků v detailech bez zření k celku.

6. Žádáme, aby Svaz museí zařadil na program opavského sjezdu projednání odpovědným zástupcem ministerstva kultury otázky publikačních možností regionálně vědeckých a popularisujících prací jako další a velmi potřebné využití vědecké práce našich museí.

7. Práci v kroužcích je třeba věnovat jeden celý den, aby tak sjezd mohl důkladně a do hloubky probrat základní musejnické problémy první musejní pětiletky.

Máme zato, že takovýmto projednáváním musejní problematiky stane se celostátní sjezd musejních pracovníků v Opavě začátkem nové a úspěšné cesty našeho musejnictví. jKz

K OPAVSKÉMU SJEZDU

K NĚKTERÝM PROBLÉMŮM PREPARACE A KONSERVACE MUSEJNÍHO MATERIÁLU

I když preparace a konservace musejního materiálu by byla spíše thematem odborného školení než sjezdového jednání, přece jen je možno přistoupit k této sjezdové thésí s mnoha návrhy a připomínkami.

Preparace a konservace materiálu stojí vůbec na prvním místě. Jakmile nějaký předmět musejnického zájmu se má stát součástí sbírkového fondu, je na prvním místě nutno zajistit jeho trvanlivost. Ostatní formy vyhodnocení (determinace, inventarisace, katalogisace) mohou následovat až později.

Pokud jde o preparaci a konservaci musejního materiálu z různých oborů společenských věd, ponecháváme slovo odborníkům z těchto oborů. Avšak v různých oborech přírodních věd a zejména pak v různých oborech organické přírodovědy (zoologie, entomologie, botanika), setkáváme se s tím, že preparace a konservace vyžaduje speciální péči a vysokou odbornost preparujícího odborníka.

Materiál obratlovců je nutno rychle preparovat. Ssavce je sice možno uložit do formalínu nebo ještě lépe do směsi alkoholu s formalinem. Avšak stejně není možno dlouho odkládat vlastní preparaci, čímž se dostáváme k prvnímu problému, kterým je tíživý nedostatek odborně školených preparátorů. Je-li zoologický exponát zpracován po stránce preparační diletantem, tu vždy jeho vzhled zůstává diletantský. Žádný jiný musejní obor nevyžaduje tak vysoký stupeň odbornosti u preparujícího musejníka, jako je tomu právě v zoologii obratlovců. Pracovníci menších museí, kteří nemají k dispozici své vlastní preparátory, musí se učit u odborníků, kterých však není, resp. kteří by se dali velmi snadno

spočítat. Zde je v zájmu museí samých, aby podchytili zájem mládeže o toto povolání, které není řemeslem, nýbrž nese v sobě mnohé rysy umělecké činnosti. Zde je v pravém slova smyslu nutno hledat talenty, neboť adepti tohoto umění potřebují značnou dávku výtvarného vnímání, navíc ještě spojeného s důkladnou znalostí bionomie zpracovávaného objektu. S tímto problémem souvisí otázka budoucího bytí či nebytí, resp. rozmnožování zoologických sbírek v našich museích. Bylo by velmi užitečné, kdyby Svaz museí zajistil školení preparátorského dorostu. Po stránce formální by to bylo nejspíše proveditelné tak, že některý z přírodovědeckých závodů (Zverex, Logia atd.), by byl formálním zaměstnavatelem a Svaz museí by jmenoval vynikající preparátory z museí, kteří by fungovali jako učitelé v učebním středisku. Takto by byl zajištěn kontakt zkušených musejníků s dorostem a současně jistý standartní stupeň odbornosti. Toto je nejtěžší problém ornithologických a mammaliologických sbírek, zasluhující diskusi. Ještě však jedna připomínka: V krajských městech jsou dnes zakládány zooparky. Vždy je nutno počítat s uhynutím velkých ssavců. Avšak ani krajská musea nemají obvykle preparátory, ovládající dermo-plastiku.

Na letošní instruktáži preparátorů a konservátorů, která se konala na zámku Hoříně, přednášel a předváděl preparátor pražského Národního musea s. Tůma dermo-plastickou preparaci. Tato výtečná, avšak obtížná metoda byla však přednášena pouze jedno odpoledne, což nemohlo stačit. K této věci by bylo možno doporučit delší internátní školení, které by bylo nejlépe konati v pražském Národním museu a kde by se mohli preparátoři s touto metodou seznámit rovněž prakticky pod vedením tak vynikajícího odborníka, jakým s. Tůma je.

Při budování entomologických sbírek je potíž opět jiná. Zde je preparace velmi jednoduchá a je možno do ní snadno zaučit i amatéry. Avšak dodnes se platí „daň z přepychu“ za entomologické krabice, t. zv. musejky, entomologické špendlíky, které mimo to jsou zřídka k dostání, neboť světoznámá karlovarská výrobní pracuje především pro export. Pohlížet na jmenovaný vědní obor, když hmyz stále znamená trvalou úhrozu našemu zemědělství, jako na přepych, je zpátečnictví. V botanice je opět největší obtíží zachování barvy při lisování herbářových materiálů. Avšak depositáře s konstantní teplotou jsou v našem musejnictví hudbou vzdálené budoucnosti, i když zařízení na konstantní teplotu lze poměrně snadno instalovat. Chybí dosud zkušenosti a příklad.

Z toho, co zde bylo jen letmo naznačeno, vyplývá jasně, že otázce preparace je třeba věnovat velmi hlubokou pozornost. Je jasné, že bude-li opavský sjezd jednat o otázce preparace a konservace bez praktického školení, nebude to jednání úspěšné. J. R. Winkler.

PREPARACE A KONSERVACE MUSEJNÍHO MATERIÁLU JAKO SOUČÁST BUDOVNÍ EXPOSICE MUSEA

(Poznámky k návrhům thes.)

1. Do sbírek studijních, v první řadě však výstavních, lze zařazovat musejní předměty pouze náležitě odborně preparované, konservované a restaurované. Zde nutno vzpomenouti starších názorů musejnických, ovlivněných spíše romantickým vztahem k památkám, kdy byly předměty velmi často ponechávány v takovém stavu, v jakém byly na př. vyzvednuty ze země. Jako příklad bych uvedl sbírku antické a biblické keramiky z býv. CM bohosl. fakulty, kterou jsme převzali vesměs ještě pokrytou zbytky hlíny, tak jak byla před desítkami let vyzvednuta ze země. Tento stav památek může snad umožnit rozbor ulpělých zbytků zeminy, u keramiky příp. jejího obsahu, avšak trvalé ponechání bez základní preparace zavání snahou chápati památku jako kuriositu. Tentýž zjev možno pozorovati také ve snaze, udržeti v některých případech památce t. zv. patinu, i když by rázný konservační zásah znamenal zastavení některých škodlivých pochodů.

2. Dnešní stav sbírek po stránce preparační a konservační je neuspokojivý. Na tento stav sbírek bylo upozorněno již před 5 lety, kdy na jednom z prvních našich aktivů jsem hovořil o základních konservačních metodách prehistorických a historických sbírek. Tehdy jsme se snažili o nápravu také instalací výstavy *Práce v musejních dílnách*. Stav, jaký byl před 5 lety, se v mnohém nezměnil. Zaviňuje to především nedostatečné personální vy-

bavení OVM, fluktuace správců a řada jiných, nám všem dobře známých činitelů. O něco vpřed jsme pokročili v KVM, kde se nám podařilo zabezpečit alespoň část sbírkového materiálu ze dřeva a textilu díky prostředkům z neosobního fondu, ze kterých jsme mohli honorovati externí pracovníky, kteří se po několika měsících zapracovali a prokázali nám platné služby. V odděleních přírodovědeckých obstarává tyto práce kvalifikovaná síla, takže v tomto jediném případě jsou splněny minimální předpoklady k plnění základních úkolů a je zde pracoviště, které může prokazovati platné služby i okresním museím.

3. Od pracovníků jednotlivých okresních vlastivědných museí i jejich poboček se očekává, že budou schopni prováděti jednoduché preparační a konservační práce sami. Půjde o práce, které nevyžadují zvláštního laboratorního vybavení a theoretických znalostí. S těmito základními problémy budou musejníci Olomouckého kraje seznámeni pravděpodobně na letošním internátním školení prakticky.

4. Ve 4. odstavci thesi stojí: *„Každý pracovník musea musí mít neustále na paměti, že neodborně provedeným preparačním nebo konservačním zákrokem může být předmět svěřený jeho péči a ochraně nenahraditelně ztracen a zničen. Tím větší je jeho odpovědnost za stav jemu svěřeného materiálu, za který osobně odpovídá.“* — Nutno rozvésti tento odstavec ještě dále. Nenahraditelnost předmětu možno rozlišiti nejméně do dvou skupin: do první náležejí předměty, které svou individualitou dané thesi skutečně odpovídají, na př. lidová malba, výšivka, obraz atd., slovem věci, které nebyly zhotoveny podle určité šablony. Do druhé skupiny bych zařadil předměty, které jsou sice víceméně unikátními, a přece je zde možnost náhrady v případě zničení nebo ztráty; jsou to nejrůznější ražby, grafiky, typisovaňe zbraně, lidové tisky textilií, většina materiálu přírodovědeckého a j. —

Pokud jde o preparační a konservátorská pracoviště a pracovníky, rozlišují je dané these správně na tři kategorie, mezi nimiž nutno přesně rozlišovat stupeň oprávněnosti k zásahu. Pro lepší názornost uvedl bych analogie při zdravotnických zásazích na lidském těle. Funkce pracovníka OVM by v tomto případě odpovídala oprávnění sanitárního pracovníka, jehož zásah při první pomoci je omezen na omytí těla v okolí rány, obvázání, vložení zlomeniny do dlah, správné uložení nemocného, umělé dýchání, přivolání lékařské pomoci. Zde je zásah okresního musejníka oprávněný a často nutný. Jsou to v prvé řadě již preventivní opatření: zamezení počínajícího působení vlhka, světla, plísně, červotoče, molů. Při nálezu předmětů prehistorických preparace na místě nálezu, zejména věcí z organických látek (dřeva, kostí, kůže), dále keramiky, kovových předmětů a pod., jejich zabezpečení na místě správným odstraněním zeminy, případným zpevněním roztoky, balením atd. Sem náleží správné omytí předmětů prehistorických i historických. Určité znalosti a zkušenosti nutno míti na př. při koupání prehistorického keramického materiálu: rozlišit stupeň vypálení, neporušit kresbu nebo inkrustaci. Z dalších zásahů připomínám čištění kovových předmětů od rzi, základní omytí obrazu, čištění mincí atd.

5. Konservátora v krajském museu bych přirovnal k praktickému lékaři, který provádí všechny běžné lékařské zákroky, závažné případy přenechává specialistovi. Sem budou patřit různé práce petrifikační, odrezování těžce napadených předmětů, konservační zásahy do mechanických součástí předmětů, rekonstrukce keramiky, v uměleckých oborech také běžnější práce restaurátorské. Ovšem, neobejde se tento konservátor bez součinnosti vědeckého pracovníka toho kterého oboru, jemuž předmět náleží.

6. Podobně jako jsou lékařští specialisté na různé choroby, tak i u musejních předmětů mimořádné ceny, které jsou silně ohroženy a porušeny, nutno svěřovati jejich záchranu nejvyspělejšími pracovníky v ústředních dílnách. Takový pracovník musí býti kontrolován opět musejním pracovníkem příslušného vědního oboru, který mu usnadní různá závažná rozhodnutí.

Domnívám se, že bude nutno vypracovat jakýsi katalog prací, opravňující jednotlivé kategorie konservátorů k určitým úkonům. Ale i zde se budou hranice kompetencí všech tří kategorií značně překrývat, neboť záleží na individuálních schopnostech pracovníků odlišných kategorií.

7. Konservátorské dílny mají v budoucnu pracovati podle pořadí naléhavosti. To ovšem bude vyžadovati organisovaný průzkum ve všech museích, který je ztížen nedostatečnou evidencí.

8. Bod číslo 8, říkající, že v expozicích vlastivědných museí nesmějí být nikdy vystavovány předměty bez náležité preparace a konservace. To není potřeba nijak zvlášť rozvádět. Expozice i po této stránce jsou visitkou musejníka.

9. Preparací rozumíme odbornou úpravu předmětů pro musejní účely. Preparace předchází zpravidla konservaci. Preparace spočívá nezřídka v pouhém, vždy však odborném, vyčištění získaného předmětu. Do pojetí preparace tedy spadá velká část povinností pracovníka nejnižšího typu musea, ovšem také značná část je vyhrazena dílně KVM. Preparací je nejen omytí střeptů, omytí obrazu, vyproštění zkameněliny z nerostu, ale také vyvrhnutí a stažení kůže obratlovce, odřezání železného předmětu a pod., které jasně připadají pracovišti v KVM. Zde tedy stojíme u případů, které ukazují na značné prolínání pracovišť dvou typů. Vůbec termín preparace je spíše vhodný pro obory přírodovědné. Název „preparátor“ je často vžit pro pracovníka, který provádí konservaci. Nebo termín „mikroskopické preparáty“, které jsou vlastně dílem conservačním, ukazuje zde na nejasnosti, vyplývající z nejasné terminologie. Vidíme, že navrhované these jsou chápány více přírodovědecky.

10. Konservace je umělý odborný zákrok, směřující k uchování získaného předmětu v původním stavu i k jeho trvalé ochraně před rušivými zevními vlivy i vnitřními rozkladnými pochody. Spočívá v podstatě ve fyzikálně-chemických pochodech, jejichž výsledkem je zpevnění předmětu při zachování jeho původního zevního vzhledu, zvl. tvaru, barvy, lesku a j. charakteristických vlastností. Sem tedy patří práce zabezpečovací proti dalším vlivům fyzikálním, chemickým a biologickým, které mohou být původu mechanického, působení atmosférického, vnitřního rozkladu atd.

Daná these však postrádá dalšího stupně v rámci péče o památky, a to je restaurace. Restaurace dává předmětům různými vlivy narušeným pokud možno původní podobu rekonstrukcí zbytků, na př. keramiky a skla, vyvoláním barevných tónů a přenesením na nový podklad u obrazů, odstraněním přemaleb u soch a pod. O tyto úkony se v jisté míře podílejí pracovníci KVM (na příklad rekonstrukce keramiky), nejvíce však pochopitelně pracovníci ústředních dílen.

11. bod shrnuje správně požadavek odbornosti, rozdělení kompetencí a spolupráce.

Václav Burian.

... pracovníci KVM Olomouc přispívají do ankety:

Dr J. Skutil: *Poslání museí je stejně vědecko-výzkumné jako osvětové. Nelze si představit výzkumný ústav, který by neposkytoval výsledky svého vědeckého bádání osvětovou cestou nejširším vrstvám, tak jako si nelze představit jakýkoli osvětový ústav bez vlastních ambicí s programem vědecko-výzkumným. Oba dva směry se navzájem integrálně doplňují a tvoří to, v čem shledáváme vlastní náplň a sociálně-pedagogické poslání musea.*

Dr V. Jochman: *Již od roku 1951, kdy jsem se po prvé zúčastnil musejního spezdu, se v resoluci pravidelně objevuje požadavek umožnění publikační činnosti pro vlastivědná musea. Přítomní pracovníci ministerstva kultury vždy s tímto požadavkem plně souhlasí, avšak výsledek těchto resolucí není žádný, ale naopak Sborník našeho ústavu, jehož jeden a půl svazku se nám podařilo po velkých potížích vydat, zajde pravděpodobně na přehnanou péči nadřízených orgánů. S ním zajde také značná část vědeckých ambicí našeho ústavu. Jsám opravdu zvědav, zda po XX. sjezdu KSSS bude publikační činnost i nadále tímto způsobem znemožňována a kolik resolucí ještě přežijeme, než budeme moci něco vydat.*

Dr V. Strnad: *Na prvním místě je nutno vyřešit platové otázky vědeckých pracovníků v Krajských vlastivědných museích. Zde je vědecká práce po stránce platové hodnocena níže, než práce písáčky na krajském národním výboru.*

J. R. Winkler: *Musea jsou většinou staré budovy. Rovněž technické vybavení museí je na nízkém stupni. Bude zapotřebí musea dokonale vybavit po stránce laboratorní. Rovněž tiskové záležitosti nejsou v pořádku. Krajská musea by měla vydávat časopis, který by vycházel čtvrtletně a přinášel vědecké práce s regionální tematikou. O dění v našem*

ústavu informují naše měsíční Zprávy KVM Olomouc, které rovněž přináší krátké články a předběžná sdělení. Ostatní krajská musea by měla vydávat něco podobného. Rovněž musíme mít větší vztah k praxi, zejména zemědělské a lesnické. Musejníci by měli mít více příležitosti k načerpání zahraničních zkušeností a měla by být prováděna ve velké míře zahraniční výměna musejních tiskovin. To je však znemožňováno tím, že seriosní ústav nemůže učinit nabídku k výměně, když není vyloučeno, že věc se rozbije o byrokratický postup nahoře při povolování tisku publikací.

T. Divina: „Administrativa v museu je brzděna hlavně tím, že museum, které je ve stavu budování, potřebuje provádět řadu drobných nákupů, které však musí být do 20,— Kčs, jinak však pouze ve vyhrazené prodejně. To nás neobyčejně brzdí, neboť vyhrazená prodejna často žádaný předmět nemá nebo má vyčerpán povolený limit pro nákupy na fakturu. Dnes je museum něco jiného než bylo dříve. Zde je víc než kdekoli jinde nutno odbyrokratisovat administrativu.“

J. Juryšek: „První pracovní konference musejních fotografických pracovníků, která se konala v Opavě v srpnu 1955, pojednávala o úkolech fotografické dokumentace v museích. Konference vydala usnesení, kterým se upřesňují úkoly musejních fotografů. Konference rovněž zvolila komisi, jejímž úkolem bylo koordinovat a řídit naši práci. Přitom však zůstalo a do dnešního dne jsme její pomoc nikterak nepocítili. Navrhuji rovněž krátké školení nebo instruktáž o archivování negativů malých formátů. Rovněž je nutno zabezpečit dodávky materiálu pro naše pracoviště.“

Dr Jar. Kanyza: Ministerstvo kultury přikročilo loni k přípravám na první musejní pětiletku. Půjde nyní o to uskutečnit ji. Opavský sjezd k tomu může značně pomoci. Dnes stojí v popředí otázka budování nových exposic vlastivědných museí a jejich dokončení v r. 1960. To je velká věc, při jejímž provádění se ukazuje, že okresní musea bez pomoci krajských museí by tuto práci sama nezvládla. Proto opavský sjezd by měl důkladně prodiskutovat a připravit návrhy pro dobudování krajských museí.

V souvislosti s tím je třeba říci i jasné slovo, zač je třeba považovat krajská musea. Je třeba jim přiznat charakter vědeckých pracovišť a podle toho je budovat k prospěchu vědy i musejnictví.

Ze světového musejního a musejnického hnutí

Mezinárodní rada museí (International Council of Museums, Conseil International des Musées) při UNESCO vydává v Paříži za redakce H. Rivierovy francouzsko-anglické *Icom News*, které informují v řadě článků, referátů, zpráv a bibliografických záznamů o současném světovém musejním ruchu. Roku 1954 vyšel již sedmý svazek (beze zpráv o Rusku) a není snad bez zajímavosti, abychom neupozornili aspoň heslovitě na některé musejní události ciziny.

News ve zvláštní rubrice podává bibliografii i monografii, průvodců sbírkových katalogů, výstavních katalogů, ročních zpráv, periodik věnujících se musejnictví v jednotlivých zemích. Tak v prvním svazku obsahuje bibliografie 4 husté stránky údajů z 28 zemí (Československo je zastoupeno pouze Časopisem Slezského musea v Opavě). Do mezinárodní ankety o různých methodách inventarisačních musejních prací, bylo zasláno 27 návrhů z 16 zemí. Neobyčejně zajímavé zprávy podávají jednotlivé národní sekce. Na námět Spojených národů uspořádalo UNESCO putovní výstavu vyšlou z Jerusalema o pouštních krajinách. Mnohé zprávy a informace jednotlivých zemí jsou neobyčejně zajímavé. Tak na př. *News* upozorňuje na Lawsonovu studii o používání plastických materiálů pro anatomické preparace, australský J. Tugby se zabýval psychologickým studiem návštěvníků musejních, jak reagují na etikety a osvětlená dioramata. Sedmá zpráva sydneyského musea ukazuje, že milionové město dosahuje musejní návštěvy 162.453 návštěvníků. V bruselském museu byla uspořádána speciální výstava musejních osvětlení, všímající si jak různého materiálu (rukopisy, mince, tkaniny, skulptury, malby i přírodniny) tak i různých prostředků osvětlovacích. Equatorské museum v Quito soustředilo na 3000 hudebních nástrojů prekolumbijských, takže je to dnes největší ústav toho druhu. Richmondské museum ve Virginii vybavilo museobus moderním osvětlením a fonografem. Plenární hospodářské

museum bylo zřízeno v Raleigh v Severní Karolině. Museobus v Illinois disponuje 22 expozicemi. V Ohiu byla zřízena putovní kolektivní musejní výstava 10 sklářských závodů. V New Haven bylo použito při musejních konstrukcích mnohých novinek, zejména podlahy a stropu jako zvláštních zařízení pro rozvádění světla, vzduchu, otápění atd. Philadelpská nemocnice upravila musejním způsobem hygienický a zdravotní pavilon. V arizonském Jerome bylo otevřeno důlní museum. Kalifornská akademie v San Francisku navrhla vytvoření musea fotografie. Bylo zde organizováno 10 výstav.

Museum v Toledo navštívilo 130.000 dětí, bylo uspořádáno 13 výstav a bylo prodáno 10.000 pohlednic. Museum v Havru, které bylo z valné části zničeno bombardováním 1944, bylo obnoveno, je postaveno na mořském břehu, má jedinečné přírodní osvětlení. Indické museum v Pudukkottai má již denně na 400 návštěvníků a nejlepší službu prokazují museu skauti, kteří přivádějí do ústavu návštěvníky mnohdy analfabetní. V italské Faense byl podán návrh systematické klasifikace keramických výrobků (T. Emiliani a G. Vecchy). Tokijské museum uspořádalo kongres na paměť japonského musejního zákona. Jak vzkvétá na světě musejní myšlenka je nejlépe viděti z toho, že kenyiské museum v Nairobi dosáhlo 142.000 návštěvníků. News podávají také referáty o polském musejnictví a o některých pracích z polské literatury. Livingstonovo museum v severní Rhodesii organizuje s úspěchem koncerty domorodé africké hudby. M. Woodall z Birminghamu se zabýval starou problematikou instalace obrazů v museích. Upozorňuje na důležitost volby děl a jejich visibility. Upozorňuje, že dokorace sálu současným nábytkem vyzdvihuje cenu obrazů. Jeho studie poskytuje řadu praktických pokynů. Boltonský Haselwood propaguje, aby každé přírodovědecké museum vystavovalo své sbírky podle vlastních koncepcí, a aby se inspirovalo moderním systematickým klasifikačním řádem, ačkoliv návštěvník má býti informován o regionálním rozšíření druhů. Chesterské Grosvenor Museum má hlavním thematem římskou okupaci Anglie. Stockholmský G. Berg provádí srovnávací statistickou studii stockholmských ústavů a M. Rehnberg se zabývá musejními krádežemi na základě švédského materiálu za deset posledních let. V této rubrice je Československo zastoupeno pouze referáty o slovenských Pamiatkách a múzeích. Jihoafričan J. A. Pringle napsal zajímavou studii zabývající se plísní musejní a popisuje prostředky, jak jí bránit (konstrukce, instalace, paradichlorobenzin, naftalin, tchymol, arsenik, zejména však dobrá ventilace sálů, proti Anobiidům knižním pentochlorofenol). Jeho kolega P. A. Clancy zabývá se instalací obytných skupin v museích, při čemž varuje před artistickou interpretací pozadí. Superstruktura dioramat musí býti obzvláště pevná, kromě písku a štěrku není možno používat pro dekoraci přírodních materiálů jako skal, dřeva, mechu. Zanzibarské museum je museem míru na paměť příměří r. 1918. News registrují také celou řadu jihoslovenských zpráv. Pakistanské museum vydalo publikaci svého sekretáře Hakura o dojmech jeho musejní cesty po Spojených státech. Zajímavé je, že společnost francouzských osvětlovačů při své výstavě doporučovala stálou úzkou spolupráci odborníků osvětlovačů a museografů, kde nutno řešiti každý individuální případ speciálně. Také mezinárodní federace dokumentace vydala s finanční podporou UNESCO zajímavou příručku o reprodukčních methodách.

V lednu tohoto roku zasedal v Novém Yorku na pozvání Metropolitan Museum a kolumbijské university za předsednictví F. H. Tavlora kongres historiků umění a museografie, kde 43 ředitelů zastupovalo 27 cizích národů. Podle vlastních slov kongresu měl býti tento kongres historickým museologickým datem. Zvláštní příručka UNESCO (222 stran, 1500 franků) pojednává o ochranných technikách kulturního majetku v případě ozbrojeného konfliktu. Heloisa Torres vydala praktickou příručku o brasílských museích, v konžském museu v Leopoldville byl zahájen kurs základní ethnologie. V arizonském Tompstonu byl organizován hornický skanzen. Známa kinematografická firma Paramount poskytla v Hollywoodu prostředky pro zřízení příštího musea historie kinematografie. Také v minnesotské Chisholm bylo zřízeno velké hornické museum. Museum bude zřízeno v Raleigh v Carolině. V Santa Fé v Novém Mexiku bylo zřízeno mezinárodní museum lidového umění pro bližší dorozumění mezi národy světa — jak praví zakládací listina. Pro Spojené státy a Kanadu byla zřízena dánská putovní skandinávská výstava, čítající 700 předmětů. Ve vogesském Epinalu, kde kdysi květa výroba a prodej obrázků, bylo zřízeno speciální

obrázkové museum. Havajské museum v Honolulu má bohatou knihovnu známou všem ethnologům světa svou obsáhlou literaturou oceánskou a polynesskou. Americká univerzita v Beyrutu zřídila speciální laboratoř pro práci s radioaktivním karbonem. Malajská musea, která byla většinou zničena za poslední války, budou téměř všechna obnovena. Londýnské museum vydalo neobyčejně praktické tabulky platů vědeckých zaměstnanců anglických museí. Sydnejský H. F. Whitworth odhalil podvod s křídlem kobylky, které bylo vydáváno po 40 let za vzácnou zkamenělinu. Znamý badatel L. S. B. Leakey v Nairobi sděluje novou metodu, jak překreslovati prehistorické skalní kresby. Znamá piltdownská čelist, která byla kdysy pokládána za nejstarší zbytek člověka, byla rozeznána díky fysickochemickým moderním metodám jako padělek. Z jugoslávských zpráv možno upozorniti, že v Dubrovniku bylo zřízeno námořní museum a že chorvatský musejní časopis má na svém obalu přehled všech chorvatských museí. Dokumentem doby je také belgická brožura ředitele Cooremana o ochraně museí a památek v době války. Americká federace musejní vydala přehled amerických museí (poslední byl vydán r. 1909, zaznamenávající více než 2.000 ústavů, z nichž 1.455 je ve Spojených státech, 103 v Kanadě a 545 v latinské Americe.

● Po tomto informativním přehledu člověka napadá otázka: Čí je to vina, že o československém a sovětském musejnictví se tak málo píše v orgánu UNESCO?

Josef Skutil.

VĚDECKO - VÝZKUMNÉ ÚKOLY KVM V R. 1955

V roce 1955 prováděl náš ústav rozsáhlou vědeckou a výzkumnou činnost v mnoha směrech. Vedle řady výzkumných úkolů vlastních, které pramenily jednak ze studia, jednak z nedostatků materiálu musejních fondů (sbírek v jednotlivých odděleních a odborech), soustředil ústav zájem externích odborníků na řešení závažných otázek v oblasti kraje jako sběrné oblasti musea a navíc prováděl jako v minulých letech z pověření plánovací komise rady KNV v Olomouci organizaci průzkumných úkolů pro potřeby našeho hospodářství, jež také někteří z pracovníků ústavu sami prováděli. V nejstručnějším přehledu bylo tak dosaženo těchto výsledků:

V přírodních vědách, v oboru mineralogie a petrografie, byly vedle dokumentace rudních lokalit v kraji vykonány základní průzkumy a částečné hodnocení jižních cípů kopernické a desenské klenby. Při tom byly nalezeny a zhodnoceny (R. Sládek) četné dosud odtud neznámé nerosty, z nichž jsou zejména překvapivé nerosty alnské paragenese a další rozhojnění asociací nerostů pegmatitů (výsledky jsou připraveny k tisku).

V oboru geologie a hydrogeologie byla zpracována pro KPK zájmová oblast olomoucká po stránce únosnosti půd a poměrů spodních vod (dr. Vl. Strnad—dr. St. Vosyka) a z výsledků práce byly sestaveny dvě přehledné mapy. Jako další dílčí výsledek studia hydrogeologických poměrů Olomouckého kraje pro potřeby KPK byly vypracovány elaboráty o tomto tematě celkem pro tři okresy (dr. S. Vosyka). Rovněž pro KPK byly hodnoceny tufy Uhlířského vrchu u Bruntálu a nerostné suroviny okresu Kojetínského (dr. Vl. Strnad). Mimo to byly poskytovány podklady pro projekční zajištění výstavby školních budov (dr. Vl. Strnad). Za vedení referenta pro geologii a paleontologii pracují dále dvě diplomantky z geologického ústavu MU v Brně na pracích o erlánech a výskytech hadců v oblasti Vysokého Jeseníku (M. Brenzová, M. Vajgllová).

V oboru klimatologie byly hodnoceny oblasti Lázní Jeseníku a horstva Vysokého Jeseníku (dr. J. Luners kolektivem).

V oboru paleontologie byly i nadále hodnoceny významné nálezy devonské fauny z Horního Benešova, z Grýgová a z nově objevené lokality v Čabové. Přitom se ve zpracovávané skupině *Trilobita* podařilo po dlouhých studiích, jež zčásti probíhaly v pracovnách Národního musea, určit dva zcela nové druhy a jeden druh nový pro devon-

skou faunu ČSR a tři druhy nové pro moravské kraje. O dalších důležitých nálezích, které se dosud hodnotí, jsme přinášeli zprávy během roku (dr. Vl. Strnad).

V oboru botaniky byly prováděny hodnotící práce, zejména ochrannářského rázu při studiu zeleně v Olomouci a při studiu problémů Vys. Jeseníku (dr. B. Šula). V oblasti Vys. Jeseníku byl studován pro potřeby KPK problém snížení stejnorodých a stejnověkových smrčů vlivem podzolisace, resp. degradace půd (doc. dr. Ing. A. Leporský).

V oboru zoologie byly konány sběry a určování čeledi Tabanidae (Diptera) (prom. biol. E. Petrušková). Rovněž biologické znečištění vod se stalo předmětem studia pro potřeby KPK (dr. Jos. Gabriel).

Ve vědách o společnosti a v ekonomice byl v oboru věd prehistorických proveden výkop v Javoříčské Zátvořici s důležitými nálezy osteologickými (dr. J. Skutil). Díky systematickému průzkumu byly zjištěny nové stopy diluviálního člověka u Domamyslic (Ing. J. Janásek), a dále v Hejčíně (V. Dusil). V jeskyni Zátvořici a na Kosíři bylo zjištěno sídliště s kulturou volutovou (dr. J. Skutil) a lengyalská jáma v Plumlově (dr. J. Skutil a J. Běkta). Další objevy byly učiněny ve Slatinicích (žárový hrob), v Nákle (galský hrob) a v Čertoryjích (V. Dohnal).

V oboru historie byl zpracován pro KPK vývoj cukrovarnictví v Olomouckém kraji (dr. Jind. Chylík) Vývoj hornictví (dr. A. Berka) a elaborát o hospodářství a právu v rukopisech fondů olomoucké univerzitní knihovny (prof. dr. Fr. Čáda — prof. dr. Mir. Boháček). Předmětem studia se staly další doklady k dějinám vakcinace na Moravě, nález mincí v Hněvotíně, soupis dřevěných zámků a hodnocení vyškovských žudrů; vedle toho byly již dány do tisku práce o prvním říjdním řádu na trati Přerov—Brno, o hradu Úsově a jeho sbírkách, o historii čtyř pomníků Josefa II. — Oráče u Slavíkovice, o lidových stavbách na Vyškovsku a větrných mlýnech v Olomouckém kraji (vše V. Burian). V oboru dějin dělnického hnutí bylo hodnoceno prostějovské období v činnosti Josefa Krapky (E. Matoušová). Brožura o 10 letech od osvobození Olomouckého kraje byla vydána k výstavě téhož názvu (V. Burian).

V oboru národopisu byla zpracována Holičská fajance a Habánská keramika (R. Hrbková), byly sbírány lidové písně v Olomouckém kraji, zejména na Hané (dr. Jiroušek, dr. J. Poláček, dr. Jar. Kanyza), prováděn národopisný průzkum obce Bezuchova (dr. Jar. Kanyza).

Pro pasportisaci kraje byly z podnětu KPK pořízeny nákresy katastrů asi 500 obcí v kraji v měř. 1:25.000 (A. Strnad), které měly původně sloužit i pracovníkům krajského musea jako vítaná pomůcka k zachycování a sledování studovaných jevů ve všech oborech.

Z problémů ekonomických, které byly ústavem řešeny nebo organizovány, je třeba především jmenovat studii o dojíždění do zaměstnání (dr. V. Duda se spolupracovníky), která byla pořízena pro KPK.

Z toho nejstručnějšího výčtu je patrné, že ústav se stal v r. 1955 platnou složkou při budování kraje a že přinesl celkovému vědnímu životu nové, dobré hodnoty.

Vladimír Strnad.

Z VĚDECKO - OSVĚTOVÉ PRÁCE KVM

Pro nedostatek místa v minulém čísle Zpráv KVM uveřejňujeme dnes zprávu o naší vědecko-osvětové činnosti, a to společně za měsíce březen a duben t. r.

Dne 5. dubna skončila naše výstava „10 let budování Olomouckého kraje“, kterou zhlédlo celkem 9.541 návštěvníků. Spolu s výstavou „10 let od osvobození Olomouckého kraje“ zhlédlo tyto dvě výstavy, jimiž jsme našim občanům připomněli světodějný význam roku 1945, celkem 16.436 návštěvníků.

V březnu jsme zavedli naše „Musejní čtvrtky“, které se vyvinuly z úspěšného zimního přednáškového cyklu „Znáte Olomouc?“ I tyto „Musejní čtvrtky“ si získaly velikou oblibu

posluchačů, kteří zdůrazňovali, že se ještě nikdy nedostalo občanům našeho města tolik zajímavého poučení jako právě na našich musejních večerech. Na těchto „Musejních čtvrtcích“ byla přednesena tato themata:

1. III. Dr Šárka *Brettschneiderová*: Nejstarší olomoucké noviny a dr. Jaroslav *Kanyza*: První české noviny v Olomouci.

15. III. Ing. R. *Lepka*: Budeme mít dostatek kvalitní zeleniny?

22. III. Ing. J. *Tolar*: Nové hmoty a jejich využití v praxi.

29. III. Ing. Mir. *Strnad*: Jak bude vypadati nová Olomouc?

5. IV. MUDr K. *Jerie*: Péče o matku a dítě.

(Tyto poslední 4 akce byly uspořádány jako besedy na naší výstavě „10 let budování Olomouckého kraje“.)

12. IV. Dr Jan *Kühndel*: Josef Mánes na Hané.

19. IV. Dr Jan *Drábek*: Jak se žilo v Olomouci před 100 lety.

26. IV. Rudolf *Híkl*: Významné postavy olomoucké.

Tyto přednášky měly takový úspěch, že občané předměstí Chválkovic si vyžádali podobný cyklus nazvaný: „Z minulosti Chválkovic“. Po tři večery na něm přednášel Ant. *Zemánek*. Tyto přednášky navštívilo celkem 1.245 osob.

V dubnu jsme zahájili vlastivědný cyklus v Lipníku n. Beč. a v Hranicích s názvem „Moravskou branou“. Prozatím proběhly tyto přednášky v Lipníku n. Beč.:

12. IV. Dr B. *Hřibová*: Jak vznikla Moravská brána.

19. IV. Dr V. *Panoš*: Krasové zjevy na Hranicku.

26. IV. Dr Jos. *Skutil*: Praveké osídlení Moravské brány.

V Hranicích se uskutečňoval tento cyklus „odpoledne pro školní mládež a večer pro dospělé takto:

13. IV. Dr B. *Hřibová*: Jak vznikla Moravská brána.

20. IV. Dr Jan *Luner*: Klimatické poměry Moravské brány.

27. IV. Dr V. *Panoš*: Krasové zjevy na Hranicku.

Tento cyklus navštívilo zatím 1.007 posluchačů.

Mimo tyto ustálené večery přednášeli pracovníci KVM ještě v Olomouci i mimo Olomouc o těchto thematech:

Dr Jar. *Kanyza*: 2. 3. v Hejčíně: Maryša bratří Mrštíků (před představením k počtě 80. narozenin Boženy Mrštíkové).

3. 3. Dětství Jana Nerudy — na dětské estrádě v Olomouci.

6. 3. Dílo Bož. Mrštíkové — na oslavném večeru v Hejčíně.

11. 3. Dílo S. K. Neumanna — v agitačním středisku v Olomouci.

19. 3. Humor a satira v hanácké písni — v ZUŠ v Želechovicích.

22. 3. Záhorská lidová píseň — v OB v Lipníku n. Beč.

23. 3. Dílo Maxima Gorkého — v DO ve Šternberku.

Dr Jos. *Skutil*: 17. 4. K otázce chronologie čsl. pravěku — v Nár. museu v Praze.

18. 4. O stratigrafii mor. jeskynního paleolitu — v Lošticích.

Dr Vl. *Strnad*: 27. 4. Geologie v expozici OVM v Jeseníku — jesenické museum.

Dr B. *Šula*: 27. 4. Botanika v expozici OVM v Jeseníku — jesenické museum.

Tyto přednášky navštívilo celkem 788 osob.

Také práce v kroužcích vedle trvalého zájmu členů přiváděla do nich i nečleny. Tematika byla odborná a projednávané referáty měly často vysokou úroveň. V kroužcích nám rostou zdatní spolupracovníci, kteří s námi spolupracují i na sběru materiálu a pomáhají šířit znalosti o našem městě a kraji na našich přednáškových cyklech ať už jako přednášející nebo diskutéři: V březnu a dubnu se projednávala tato themata:

8. 3. P. J. *Novák*: Z pravěku Mohelnicka (archeol. kroužek).
 14. 3. E. *Hepner*: O našich netopýrech (biol. kroužek).
 21. 3. dr. B. *Šula*: Jarní květena (biol. kroužek).
 M. *Kudla*: O jasoních (biol. kroužek).
 22. 3. Dr J. *Skácel*: Geologie přilehlých oblastí Polska ve vztahu k Olom. kraji (kroužek geol. paleontolog.).
 22. 3. Dr L. *Chvostek*: Gobeliny (uměl. historický kroužek).
 28. 3. Dr Jar. *Kanyza*: Beseda s osmdesátiletou Bož. Mrštíkovou (národop. kroužek).
 3. 4. Ing. Jar. *Deyl*: Záhadné předměty v archeologii (archeol. kroužek).
 Dr Jos. *Skutil*: Ještě o moravičanském nalezišti (archeol. kroužek).
 6. 4. Prof. dr. M. *Matoušek*: O nové italské literatuře medicínské (kroužek pro historii medicíny).
 Dr L. *Wiedermannová*: Bacchus jako dárce zdraví (kroužek hist. medicínský).
 Dr J. *Obermajer*: K českým dějinám Lázní Jeseníku (kroužek hist. medicínský).
 12. 4. J. R. *Winkler*: Klíšťata s hlediska zdravotního (biol. kroužek).
 13. 4. Dr Jos. *Skutil*: Pravěk Předmostí (museum v Přerově).
 13. 4. Dr ing. arch. V. *Kotrba*: Restaurace levočského oltáře (kroužek uměl. historický).
 15. 4. Dr Jos. *Skutil*: Vývoj moravské vlastivědy (kroužek ZK ROH adamovských strojíren).
 25. 4. B. *Knoflíček*: Úvod do mykologie (biol. kroužek).
 27. 4. V. *Milder*: O starodávném životě obce Jedlí na Zábřežsku (národopisný kroužek).
 Tyto večery v kroužcích navštívilo na 483 zájemců. Mimo tyto kroužky dospělých vedl V. *Burian* každé pondělí pionýrský kroužek v KPD v Olomouci.

Tato činnost byla doplňována ještě exkursemi, které vedli:

25. 3. Dr B. *Šula* — do Grygova.
 6. 4. Dr B. *Šula* — do olomouckých skleníků v městských sadech.
 7. 4. V. *Burian* — olomoucké stavební památky.
 15. 4. M. *Kudla* a Ing. J. *Palásek* — do Střeneš.
 16. 4. Dr B. *Šula* — do Náměště na Hané a na Rmíz.
 26. 4. Dr B. *Šula* — do Tučap.
 30. 4. Dr B. *Šula* — do Grygova.

Shrneme-li tuto rozmanitou vědecko-osvětovou činnost, pak můžeme mít radost z toho, jakou nalezla odezvu. Za měsíce březen a duben našich 59 akcí navštívilo 3.660 lidí. I když víme, že statistika přímo nic nepovídá o hodnotě pořádaných podniků, přece jen rostoucí návštěvnost na nich ukazuje, že plníme touto činností důležitý společenský úkol, jehož specifikum bylo dříve zanedbáváno, protože nebylo zde instituce, která by jej mohla plnit. jkz

Geologické a hydrogeologické poměry zájmové oblasti olomoucké

Pod tímto názvem zpracoval v r. 1955 podepsaný s dr. St. *Vosykou* elaborát pro plánovací komisi rady KNV v Olomouci, z něhož tímto podávám stručný souhrn. V souhlase s morfologií oblasti, vyplývající z podaného popisu geologického vývoje, jsou stavebně nejvzácnější plochy vysoce únosných pliocenních štěrkopísků na východ od městského středu, kde je lze charakterisovat jako plochy, předurčené pro výstavbu průmyslových objektů všeho druhu. Totéž platí o oblasti holocenních náplav jižně od města, kde je však nutno počítat nejen s nepříznivě vysokou hladinou spodní vody (namnoze vody po-

říční), nýbrž i s nepříznivou polohou s hledisek klimatických. Naopak klimaticky výhodné polohy jihozápadně od města jsou na spraších (v podloží miocenní jíly) s nepatrnými možnostmi získání spodních vod; jsou tedy tyto plochy klasifikovány jako optimální pro výstavbu bytovou ve zdravých sídlištních celcích. Západ a severozápad města, klimaticky rovněž výhodný, je tvořen miocenními (tortonskými) jíly bez souvislých vodních obzorů, se všemi nepříznivými důsledky pro stavby samotné. V úvahu zde podle získaných zkušeností připadají nejvýš nerozsáhlé stavby obytné. Rašelinné oblasti a luční porosty severně od města zasluhují plné ochrany, která se jim poskytuje. Základy olomouckého starého města jsou budovány na kulmu, v němž se střídají slepence s pískovci a břidličnými vložkami, skloněné většinou 25—45 stupňů k jihovýchodu, avšak místy i k jihozápadu nebo severovýchodu (měřil dr. St. Vosyka v Bezručových sadech a j.). Celý kulmský ostrov je popraskán a rozpučen pestrým systémem puklin v nejrůznějších směrech, jak lze konečně předpokládat v oblasti, v níž se nepřímo uplatňovaly tektonické vlivy karpatského vrásnění. Téměř svislé pukliny (70—80 stupňů), většinou téměř kolmé k vrstevnatosti, jsou drenážními cestami pro vody, které jich používají v jinak pro vodu nepropustných horninách. Dr. St. Vosyka, který hodnotil tyto zjevy, dospěl po rozboru výše uvedených skutečností k závěru, že celý olomoucký ostrov je kra, která se dostala k povrchu ze dna propadliny bočními tlaky, že je tedy jakýmsi tektonicky ohraničeným výtlačkem. V okolí ostrůvku existují v tom případě hluboké zlomy, které jsou přívodními cestami vod, nacházejících se v neogenních vododajných vrstvách, tedy vod s artézským přetlakem. Okrajové zlomové linie jsou cestami, kterými voda do neogenních vrstev propustných přitéká. Artézským tlakem stoupá voda po zlomech uvnitř propadliny a rozlévá se do puklin kulmských hornin, které jsou při povrchu značně otevřeny.

Z rozboru v elaborátu podaného vyplývá, že Olomouc má nadbytek ploch, vhodných pro výstavbu průmyslových objektů, a to zejména východně a jihovýchodně od dnes zastavěných ploch, kde zároveň lze podle ověřených podkladů získat dostatečnou kapacitu dosud nevyužitých spodních vod pitných i užitkových.

Vladimír Strnad.

Ohlas naší historiografické vlastivědné výstavky

Naše museum uspořádalo loni při příležitosti prázdninového školení musejních pracovníků výstavku historiografického vývoje moravské vlastivědy (viz o tom naše Zprávy č. 51 s referátem Janáskovým a č. 52), jejíž myšlenka došla teprve nyní odezvy. Agilní historicko-vlastivědný kroužek závodního klubu adamovských strojíren uspořádal spolu s Musejním spolkem v Brně vlastivědnou výstavku, k níž si jako jádro exposice vypůjčil panely vlastivědného vývoje moravského z naší loňské výstavky olomoucké. Výstava byla zahájena 15. dubna proslovem předsedy Musejního spolku brněnského prof. dr. Al. Gregora, trvala pouhých 10 dní a navštívilo ji celkem 2.723 osob, takže splnila jistě svoje poslání. Výstavku navštívil i Dr. K. Šmrha, referent ministerstva kultury, který napsal do pamětní knihy závodního klubu: Výstava je dílem průkopnickým, což nutno zvláště zdůraznit. Ukazuje, jak činorodě se může projevit láska ke kraji a láska k pokroku. Dílo obětavého kolektivu pracovníků závodního klubu Adamovských strojíren a porozumění, s nímž se jejich úsilí setkalo u závodního výboru a vedení podniku, zasluhuje všeobecného uznání. Adamovský příklad zasluhuje jistě následování."

Zprávy KVM Olomouc vycházejí měsíčně. Rediguje Josef R. Winkler s redakční radou. Tisknou Středomoravské tiskárny, národní podnik, závod 02, v Olomouci, Vodní 22.

R 00991